

Iisalmen kaupungin sijoittamisen puitteet ja sijoitussuunnitelma vuosille 2014 - 2016

Sijoitustyöryhmä 27.5.2014
Kaupunginhallitus 9.6.2014
Kaupunginvaltuusto x.x.2014

Sisällysluettelo

1	Tausta ja tavoitteet	3
2	Sijoitusorganisaatio ja valtuudet	3
3	Sijoitustoiminnan järjestäminen, varainhoito.....	4
3.1	Sijoitustoiminnan ulkoistaminen	4
3.2	Yleiset lähtökohdat	4
3.3	Omaisuuksienhoitajan oikeudet ja velvollisuudet.....	4
4	Yleiset sijoitusperiaatteet.....	5
4.1	Sijoitusten hajauttaminen	5
4.2	Pääoman säilyttäminen	5
4.3	Suhtautuminen riskiin	5
4.4	Sijoitustoiminnan eettiset periaatteet.....	5
5	Sijoitustoiminnan tavoitteet.....	6
5.1	Tuottotavoite ja -odotus	6
5.2	Riskitaso.....	6
5.3	Sijoitusaika ja likviditeetti	6
6	Kaupungin sijoitusvarallisuus	7
6.1	Täyden valtakirjan omaisuudenhoitosalkku	7
6.2	Suomi-osakesalkku ja sen käytännön toteutus.....	7
7	Hyväksytyt sijoituskohteet/ omaisuuslajit.....	8
7.1	Käteisvarat ja niihin rinnastettavat sijoitukset	8
7.2	Pankkien talletustodistukset ja pankkitalletukset sekä kuntatodistukset.....	8
7.3	Rahamarkkina- ja lyhyen koron rahastot, rahamarkkinainstrumentit	8
7.4	Korkosijoitukset	8
7.5	Osakesijoitukset pörssiosakkeisiin	8
7.6	Muut vaihtoehtoiset sijoitukset.....	8
8	Kaupungin sijoitusomaisuuden allokaatio.....	8
8.1	Suorat osakesijoitukset (Suomi)	10
8.2	Suorat korkosijoitukset	10
8.3	Johdannaisten käyttö.....	10

1 Tausta ja tavoitteet

Iisalmen kaupungin sijoitusomaisuus on syntynyt pääasiassa kaupungin energialaitoksen myynnistä vuonna 1997. Varat on rahastoitu investointi- ja kehittämisrahastoon, jonka sääntöjen mukaan varat tulee säilyttää erillään kaupungin yleisistä rahoitusvaroista ja ne tulee sijoittaa tuottavasti ja turvaavasti kaupunginvaltuuston vahvistaman sijoitussuunnitelman mukaisesti.

Sijoitusvarallisuus ja sen säilyminen on Iisalmen kaupungin perustehtävän kannalta oleellisen tärkeää. Kaupungin sijoitustoiminta on pitkäjänteistä ja riskinotto hallittua, jolla tarkoitetaan sitä, että tavoitteina ovat markkinatilanne huomioon ottaen kohtalainen/ hyvä pitkän aikavälin tuotto ja valmius ottaa jonkin verran riskiä (mm. sijoittamalla osakkeisiin).

Tämän sijoitussuunnitelman tavoitteena on:

- määritellä sijoitusprosessiin osallistuvat osapuolet ja henkilöt sekä heidän päätöksentekovaltuutensa,
- kuvata selkeästi sijoitustoiminnan tavoitteet,
- antaa sijoitustoiminnalle ohjeita ja asettaa rajoitteita sekä
- määritellä sijoitustoiminnan tuloksellisuuden arviointikriteerit.

Sijoittamisen puitteiden ja sijoitussuunnitelman päivitystarve arvioidaan vuosittain siinä yhteydessä, kun vuosikohtaiset sijoitustoiminnan tavoitteet vahvistetaan talousarviokäsittelyn yhteydessä. Sijoitussuunnitelman päivityksessä prioriteettina on arvopaperisalkun sijoittamista koskevan ohjeistuksen päivittäminen.

Rahaston pääomien sijoituksista, sijoituksissa tapahtuneista muutoksista ja sijoitusten tuotoista raportoidaan vähintään puolivuositain kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle.

2 Sijoitusorganisaatio ja valtuudet

Vastuut ja valtuudet määritellään seuraavasti:

- **Kaupunginvaltuusto** hyväksyy sijoittamisen yleiset peruseräpäätökset ja sijoitussuunnitelman ja tavoitteet.
- **Kaupunginhallitus** vastaa sijoitustoiminnan käytännön toimintaperiaatteista, tulostavoitteiden saavuttamisesta ja sijoittamisen valvonnasta. Kaupunginhallitus päättää yksityiskohtaisesta sijoittamisesta ja hyväksyy muutokset kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden puitteissa.
- Kaupunginhallitus on nimennyt **sijoitustyöryhmän**, jonka tehtävänä on ohjata ja valvoa sijoitusvarallisuuden sijoittamista kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden puitteissa ja valmistella kaupunginhallitukselle päätettäväksi tulevat sijoitusasiat.
- **Talousjohtaja** johtaa kaupungin sijoitustoimintaa ja toimii sijoitustoiminnan yhteyshenkilönä. Talousjohtaja valmistelee sijoitustyöryhmälle ja kaupunginhallitukselle sekä –valtuustolle päätettäväksi tulevat sijoitustoimintaa koskevat asiat ja toimii

sijoitustyöryhmän sihteerinä. Kaupunginjohtaja ja talousjohtaja allekirjoittavat varainhoito- ja muut sijoitustoimintaan liittyvät sopimukset.

3 Sijoitustoiminnan järjestäminen, varainhoito

Sijoitustoimintaan liittyviä palveluja voidaan ulkoistaa, kun se organisaation resurssit huomioiden on tarpeellista.

3.1 Sijoitustoiminnan ulkoistaminen

Ulkoistaa voidaan seuraavat toiminnot:

- Sijoituksiin liittyvä konsultointi, johon voi kuulua esimerkiksi avustaminen sijoitussuunnitelman laatimisessa ja sijoitustoiminnan tavoitteiden määrittelyssä.
- Omaisuudenhoitopalvelut, joissa omaisuudenhoitaja hallinnoi sovittua osaa varallisuudesta omaisuudenhoitosopimuksen nojalla.
- Säilytyspalvelut ja muut asiantuntijapalvelut sekä ulkoistetut varainhoitopalvelut.

3.2 Yleiset lähtökohdat

Varainhoitajan tulee olla Suomen Finanssivalvonnan valvoma toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys tai Eta-alueella toimiva sijoituspalveluyritys, joka on rekisteröinyt toimintansa Suomessa Finanssivalvonnalle.

Kaupunki voi niin halutessaan kilpailuttaa eri palveluiden tarjoajia varmistaakseen markkinatilanteen mukaisen palveluiden kustannustason ja palveluntarjoajien sopivuuden. Tarjouksissa kiinnitetään huomiota mm. varainhoitajien resursseihin ja kokemukseen, sijoitusprosessin ja hallinnon laatuun, omaisuudenhoitajan varainhoidon tuloksiin sekä kokonaiskustannustasoon.

Kaupunki arvioi varainhoidosta maksettavia palkkioita vähintään kerran vuodessa.

Sijoittamisen ulkoistaminen ei poista sijoittamisen taloudellisia riskejä, jotka kaupunki kantaa aina itse.

Sijoitussalkkujen raportointi järjestetään siten, että voidaan luotettavasti ja säännöllisesti seurata koko sijoitusomaisuuden ja sijoitussalkkujen tuottoja ja riskejä. Tuotto- ja riskiraportointi tehdään vähintään kuukausittain, sijoitustyöryhmälle, kaupunginjohtajalle, talousjohtajalle ja kirjanpitopäällikölle. Hallitukselle toimitetaan vähintään puolivuositain yksityiskohtainen selvitys tuottojen ja riskien kehityksestä.

3.3 Omaisuudenhoitajan oikeudet ja velvollisuudet

- Sijoitussuunnitelma annetaan tiedoksi omaisuuden-/ varainhoitajalle.

- Omaisuudenhoitaja tekee sijoituspäätökset/-ehdotukset omaisuudenhoitosopimuksessa määritellyllä tavalla omaisuudenhoitosopimuksen piirissä olevan varallisuuden osalta.
- Omaisuudenhoitaja raportoi kuukausittain hoidettavana olevan sijoitusomaisuuden kehityksestä ja kommunikointi sijoitusomaisuuden arvosta tai markkinoilla tapahtuneista oleellisista muutoksista.
- Omaisuudenhoitaja toimii Iisalmen kaupungin sijoitussuunnitelman ja muiden annettujen ohjeiden mukaisesti.

4 Yleiset sijoitusperiaatteet

4.1 Sijoitusten hajauttaminen

Sijoitukset on hajautettava riittävässä määrin, jotta suuret yksittäiseen sijoituskohteeseen liittyvät tappiot eivät ole todennäköisiä.

4.2 Pääoman säilyttäminen

Sijoitusvarallisuus ja sen säilyminen on Iisalmen kaupungin perustehtävän kannalta oleellisen tärkeää. Tämän vuoksi pääoman merkittävä ja pysyvä arvonlasku ei ole hyväksyttävää. Sijoitusmarkkinoihin liittyvän vaihtelun vuoksi on kuitenkin hyväksyttävää, että joinakin vuosina sijoitusomaisuuden arvo saattaa myös alentua.

4.3 Suhtautuminen riskiin

Riski liittyy osana sijoitustoimintaan ja riskinotto on välttämätöntä, jotta asetetut tuottotavoitteet voidaan saavuttaa pidemmällä tarkasteluvälillä. Sijoitustoiminnasta vastaavilla henkilöillä on velvollisuus arvioida sijoitusvarallisuuteen kokonaisuutena liittyvän riskin suuruutta ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli kokonaisuutena tarkasteltaessa riskin määrä on sijoitussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden vastainen.

4.4 Sijoitustoiminnan eettiset periaatteet

Iisalmen kaupungin harjoittamassa sijoitustoiminnassa on otettava huomioon julkisyhteisöön kohdistuvat yhteiskunnalliset velvoitteet ja julkishallinnossa hyväksyttävät toimintaperiaatteet. Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa kaupungin tehtävien ja toimintaperiaatteiden kanssa ja sijoitustoiminta tulee ohjata eettisesti hyväksyttäviin kohteisiin. Eettisesti hyväksyttävä sijoitustoiminta huomioi ympäristöystävällisyyden ja kestävän kehityksen, ihmisoikeuksien noudattamisen, tasa-arvon ja lapsityövoiman käytön estämisen sekä työelämän perusoikeuksien noudattamisen.

5 Sijoitustoiminnan tavoitteet

5.1 Tuottotavoite ja -odotus

Reaalituotto vähintään 3,5 % vuositasolla

Sijoitustoiminnan tuottoa tarkastellaan kokonaistuottona, joka tarkoittaa sijoituskohteiden arvonmuutoksen ja sijoituskohteista saatavan koron, osingon tai muun sijoittajalle maksettavan kassavirran summaa. Varojen sijoittamisessa pyritään sijoitusstrategian mukaisella riskitasolla mahdollisimman hyvään tuottoon. Realistinen tuotto-odotus on vähintään 3,5 % yli inflaatiotason (reaalituotto).

5.2 Riskitaso

Sijoitusten riskitaso volatiliteetilla mitattuna noin 6,0 %

Riskien tarkastelu ja mittaaminen

Sijoittamisen tulee perustua hallittuihin riskeihin. Tämä tarkoittaa suunnitelmallista riskien tunnistamista, mittaamista ja riskeiltä suojautumista.

- Volatiliteetilla eli keskihajonnalla mitataan tilastollisesti sitä, kuinka paljon sijoituksen arvo vaihtelee. Keskihajontaa käytetään sijoituksen riskitason mittaamiseen. Yleisesti voidaan sanoa, että mitä korkeampi volatiliteetti, ts. mitä suuremmat sijoitusarvon vaihtelut ovat, sitä korkeampi on riski ja päinvastoin.
- Koko sijoitusomaisuuden standardipoikkeama lasketaan kuukausittain historiallisen tuottokehityksen perusteella.
- Kaupungin sijoitusvarallisuuden arvonkehitystä arvioidaan kerran vuodessa eri analyysien avulla osana sijoitussuunnitelman päivittämistä.
 - Allokaatioanalyysi tuottaa arvion sijoitustoiminnan riskeistä historiallisten riskien ja korrelaatioiden perusteella
 - historialliset riskit ja hajonnat
 - absoluuttiseen tuottoon liittyvät riskit
 - Skenaarioanalyysit arvioivat tulevaisuuden riskejä, joita historian perusteella ei voi arvioida
 - perustuvat tämän hetken markkinasalkkuihin

Edellä kuvatut menetelmät toimivat apuna arvioitaessa sijoitusomaisuuden arvon kehitystä.

5.3 Sijoitusaika ja likviditeetti

Sijoitusaika 3-10 v.

Kaupungin pitkäaikaisen sijoitusomaisuuden rinnalla on oltava riittävät likvidit lyhytaikaiset kassavarat. Näissä sijoituksissa sijoitusaika on alle 12 kk. Lyhyen aikavälin tuottotavoitteena on pääomien reaaliarvon säilyminen ja 1-12 kk:n Euribor-korkotuotto. Muussa pitkäaikaisessa sijoitustoiminnassa sijoitusaika on lähtökohtaisesti 3 – 10 v.

6 Kaupungin sijoitusvarallisuus

Iisalmen kaupungin sijoitusomaisuus on syntynyt pääosin kaupungin energialaitoksen myynnistä ja varat on rahastoitu investointi- ja kehittämisrahastoon. Vuoden 2013 lopussa kaupungin sijoitusvarallisuuden koko oli markkina-arvoltaan yhteensä 15,2 milj. euroa (31.12.2013). Kaupungin sijoitusvarallisuus on jaettu kahteen sijoitussalkkuun, joita on kuvattu seuraavassa tarkemmin.

6.1 Täyden valtakirjan omaisuudenhoitosalkku

Täyden valtakirjan omaisuudenhoitosalkun markkina-arvo oli vuoden 2013 lopussa 14,3 milj. euroa. Salkun pääpaino on korkosijoituksissa 85 % ja osakesijoituksissa on 15 %.

Kaupunki on ulkoistanut sijoitustoiminnan ammattimaisille omaisuudenhoitajille täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksin perustuen Iisalmen kaupunginvaltuuston hyväksymään sijoitussuunnitelmaan.

6.2 Suomi-osakesalkku ja sen käytännön toteutus

Kaupungin sijoitusvarallisuuteen kuuluu täyden valtakirjan salkun lisäksi ns. Suomi-osakesalkku, jonka sijoituskohteet ovat suoria, pääasiassa suomalaisiin yrityksiin tehtyjä osakesijoituksia. Suomi-osakesalkun markkina-arvo oli vuoden 2013 lopussa 0,9 milj. euroa. Salkun yhtiövalinnoissa pääpaino on laadukkaissa yhtiöissä, joilla on vahva tase ja kassavirta sekä hyvä kasvava osinkotuotto. Suomi-osakesalkkua hoidetaan konsultatiivisen omaisuudenhoitosopimuksen alla.

Suomi-osakesalkku on osa kaupungin täyden valtakirjan sijoitusvarallisuutta, mikä raportoidaan sekä omana sijoitussalkkuna että yhtenä kokonaisuutena. Suomi-salkun markkina-arvon tulee pysyä sijoitussuunnitelman allokaatio- ja omaisuuslajirajoitusten sekä vaihteluvälien puitteissa (minipaino 0 % ja maksimipaino 15 % sijoitussalkun markkina-arvosta).

Suomi-salkun koosta ja sijoituskohteista päättää kaupunginhallitus sijoitustyöryhmän esityksestä. Kaupunginhallitus voi delegoida Suomi-osakesalkun sijoituspäätösten teon sijoitustyöryhmälle.

7 Hyväksytyt sijoituskohteet/ omaisuuslajit

7.1 Käteisvarat ja niihin rinnastettavat sijoitukset

7.2 Pankkien talletustodistukset ja pankkitalletukset sekä kuntatodistukset

7.3 Rahamarkkina- ja lyhyen koron rahastot, rahamarkkinainstrumentit

7.4 Korkosijoitukset

- EMU-alueen liikkeelle laskemat euromääräiset lainat
- Yrityslainarahastot, Investment Grade ja High Yield
- Kehittyvien maiden lainat
- Vaihtovelkakirjalainat

7.5 Osakesijoitukset pörssiosakkeisiin

- Suomalaiset osakkeet
- Eurooppalaiset osakkeet
- Yhdysvaltalaiset osakkeet
- Japanilaiset osakkeet
- Kehittyvien markkinoiden osakkeet

7.6 Muut vaihtoehtoiset sijoitukset

- Kiinteistö- ja metsäsijoitukset
- Raaka-aineinstrumentit
- Vuokratuottorahastot

8 Kaupungin sijoitusomaisuuden allokaatio

Varojen sijoittamisen tulee tapahtua alla olevan taulukon mukaisten rajoitteiden puitteissa.

KORKOSIJOITUKSET			
Omaisuuslaji	Perusallokaatio %	Vähintään%	Enintään%
Korkosijoitukset yhteensä	75	50	100
rahamarkkinainstrumentit	10	0	100
Valtionobligaatiot (OECD)	25	0	50
yrityslainat (investment grade)	30	0	50
yrityslainat (high yield/ luokittelematon)	5	0	10
kehittyvien maiden lainat	5	0	10
reaalikorko-obligaatiot	0	0	15
OSAKESIJOITUKSET			
Omaisuuslaji	Perusallokaatio %	Vähintään%	Enintään%
Osakesijoitukset yhteensä	20	0	40
suomalaiset osakkeet	4	0	15
eurooppalaiset osakkeet	6	0	15
yhdyshyönteiset osakkeet	5	0	15
japanilaiset osakkeet	2	0	10
globaalit osakkeet / toimialaosakkeet	0	0	10
- Kehittyvät markkinat	3	0	10
MUUT SIJOITUKSET			
Omaisuuslaji	Perusallokaatio %	Vähintään%	Enintään%
Muut sijoitukset yhteensä	5	0	10
muut vaihtoehtoiset sijoitukset	5	0	10
Salkku yhteensä	100,0 %		

- Sijoitustoiminnan onnistumisen arvioinnissa käytetään erikseen sovittua vertailuindeksiä.
- Sijoituskohteiden hajauttaminen turvataan sijoitusrahastoja käyttäen ja näin mahdollistetaan sijoituksien tehokas hajauttaminen.
- Mikäli sijoitusrahastolla on sekä kasvusarja, joka ei jaa tuotto-osuutta että tuottosarja, jolle maksetaan vuosittain tuotto-osuutta, käytetään kasvusarjan osuuksia sijoitustoiminnassa.
- Sijoitusrahastot noudattavat omia vahvistettuja sääntöjään ja sijoitusrajoituksiaan. Kohdistettaessa sijoitustoiminnassa käytettävien sijoitusrahastojen rahasto-osuuksia eri omaisuusluokkiin raportoinnissa noudatetaan asianomaisen sijoitusrahaston perusallokaatiota, jos se on selkeästi määriteltävissä yhteen omaisuusluokkaan. Muussa tapauksessa rahasto-osuudet kohdistetaan omaisuusluokkaan, joka omaisuudenhoitajan harkinnan mukaan parhaiten vastaa kyseisen sijoitusrahaston perusallokaatiota. Kulloinkin vallitsevasta markkinatilanteesta riippuen sijoitusrahaston tosiasiallinen allokatio voi kuitenkin poiketa perusallokaatiosta.
- Lisäksi sijoitustoiminnassa on mahdollista käyttää EFT-sijoitusinstrumentteja (pörssinoteerattu rahasto).

8.1 Suorat osakesijoitukset (Suomi)

Sijoitettavista varoista voidaan sijoittaa

- Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden osakkeisiin, optiotodistuksiin ja muihin merkintäoikeuksiin enintään 20 % per yhtiö.
- Muihin kuin julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden osakkeisiin, optiotodistuksiin ja muihin merkintäoikeuksiin enintään 10 % per yhtiö ja yhteensä 10 %.
- Listautumassa olevien yhtiöiden ja yhtiöiden, jotka ovat julkisesti ilmoittaneet listautuvansa, osakeanteihin ja –myynteihin enintään 15 % per yhtiö.

Prosenttiosuudet lasketaan salkun tähän omaisuuslajiin kohdennetuista varoista.

8.2 Suorat korkosijoitukset

Sijoitettavista varoista Euroopan Unionin alueella tai muualla Euro-määräisinä tai Euron ilmenemismuodon määräisinä liikkeeseen laskettuihin arvopapereihin voidaan sijoittaa enintään 100 %, jotka voidaan jakaa seuraavasti yhden liikkeeseenlaskijaryhmän arvopapereihin, kun tämä liikkeeseenlaskija tai takaaja on.

Liikkeeseenlaskija tai takaaja	Vähintään %	Enintään %	Yhteen liikkeeseenlaskijaan enintään%
Euroopan Unionin jäsenvaltio		100	100
Muu OECD:n jäsenvaltio			
Suomalainen kunta tai kuntayhtymä taikka muu julkisyhteisö		100	100
Pankki, vakuutusyhtiö tai julkisen kaupankäynnin kohteena oleva yhtiö		100	100
Ei-julkisen kaupankäynnin kohteena oleva yhtiö		0	0

Prosenttiosuudet lasketaan salkun tähän omaisuuslajiin kohdennetuista varoista.

8.3 Johdannaisten käyttö

Sijoitustoiminnassa ei käytetä suoria johdannaisia. Sijoitusrahastot voivat käyttää johdannaisia sääntöjensä mukaisesti.